

(/)

🏠 (/) > Natur og Landskab (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Havet og mennesket

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg>)

Havet og mennesket

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 268

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/havet-og-mennesker>) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på <https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/havet-og-mennesker>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/havet-og-mennesker&title=>)

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/havet-og-mennesker&title=>)

Patrik Svensson

Havet og mennesket

Oversætter Søren Vinterberg

Gad. 239 sider. 299,95 kr.

Af Ulla Weishaupt

Den svenske forfatter Patrik Svensson blev med et slag berømt, da han i 2019 udgav den internationale bestseller 'Åleevangeliet'. Nu er han tilbage med sin nye bog Havet og mennesket. En bog der med udgangspunkt i naturvidenskab og historie fører læseren gennem menneskets forsøg på at erobre havet. Det er en utrolig velskrevet, underholdende og berigende bog, ja superlativerne står i kø, så begejstret er jeg for den.

Patrik Svensson går utraditionelt til emnet og beskriver i flæng det eventyrlige liv såvel under som over vandoverfladen. Jeg læser om arter jeg ikke anede fandtes, og jeg bliver ført gennem søfartens historie. Jeg lærer, hvorfor skibes hastighed måles i knob *"Kineserne var formodentlig også de første, der brugte redskaber til at måle et fartøjs hastighed. I lang tid blev hastigheden vurderet på øjemål og ved død regning, men kineserne begyndte at kaste en stump flydende træ ud fra forstavnen og talte de sekunder, det tog, indtil stumpen befandt sig ud for agterstavnen. En metode, der på samme måde som kompasset skulle blive udviklet og forfinet forskellige steder i verden. Man begyndte at gøre træstumpen fast til et reb og kastede den ud fra bådens agterstav. Rebet blev sat på en spole, så det nemt kunne løbe ud, og tiden blev målt med et timeglas. Ved at binde knob på rebet med en bestemt afstand kunne man beregne fartøjets fart med stadig større præcision, og hastighed til søs kom til at blive målt i knob."*

Og hvorfor dybder måles i favne *"Man haler sit blylod op med en speciel bevægelse, hvor man for hvert træk samtidig målte linen mellem sine udstrakte arme, og det er derfor, havets dybde plejer at blive målt i favne. En favn er tre alen, seks fod, cirka et hundrede og firs centimeter. Det er også den traditionelle dybde af en grav."*

Metoden blev åbenbart brugt tidligt. I Apostlenes Gerninger i Det Nye Testamente fortælles der om, hvordan Paulus kommer i havsnød i Middelhavet, og besætningen lodder for at undgå at gå på grund. "Da vi på fjortende døgn stadig drev rundt på Adriaterhavet, forekom det midt om natten sømændene, at de nærmede sig land. De kastede loddet ud og fik tyve favne. Da de var kommet lidt længere, loddede de igen og fik femten favne." Ligesom jeg lærte om 'død regning', en metode til at bestemme et fartøjs retning og hastighed, når der ikke findes synlige pejlemærker at navigere efter. Ved at studere vind, bølger og strøm kan man få en indikation af, hvor man befinder sig ud fra sin viden om, hvor man befandt sig en time tidligere. Det er en teknik, der beror på uafbrudt observation.

Patrik Svensson fortæller også om søkortets historie og Munken Fra Mauro's verdenskort - Il mappamondo di Fra Mauro -, noget af en bedrift og samtidig et utrolig smukt kort, der brød med den almindelige opfattelse af hvordan verden så ud i midten af 1400-tallet.

Men ud over alt det tekniske bliver vi ikke snydt for rejseskildringer. Vi er med i kapløbet mellem Portugal og Spanien for at erobre den nye verden, bl.a. set fra slaven Magellans rejse, og godt inspireret af Moby Dick følger vi hvalfangerne.

Patrik Svensson svirper dog også lidt med klimapiskan, da vores fortsatte forsøg på at underlægge os hele kloden – også havets dybder, hvor rovdrift på fiskeri, forurening og CO2-udslip – kan ende: *"I en fremtid, hvor mennesket har taget endeligt kontrol over hele jorden, også havets største dybder, risikerer mennesket også til slut at sidde alene tilbage."*

Bogens ti kapitler er en blanding af essayistik og kultur- / naturhistorie, dog ikke altid lige faktuel. Denne blanding giver en god afveksling i bogen, der i øvrigt er let tilgængelig og ret hurtigt læst. Sproget er underholdende til tider humoristisk, og jeg har i den grad nydt at læse den.

Patrik Svensson er født i 1972 og bor i Malmø. Han debuterede med Åleevangeliet (2019), der er blevet solgt til oversættelse i 37 lande og rost af både dansk og international presse. Bogen blev tildelt den fornemme svenske litteraturpris Augustprisen i 2019, og i USA blev den af Publishers Weekly udvalgt som en af de bedste bøger i 2020.

[Historie-online.dk, den 26. april 2023]

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

EG

(<https://www.historie-online.dk/boger/eg>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/som-en-skorsten>)

SOM EN SKORSTEN

DANSKE
LANDBRUGSLANDSKABER
GENNEM 2000 ÅR

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/danske-landbrugslandskaber-gennem-2000-aar](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/danske-landbrugslandskaber-gennem-2000-aar))

Museumsnumre 38 – Sække og sækkevogn

Ole Mortensøn fortæller om sækkegods

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-38-saekke-og-saekkevogn>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-21-2023>)